

Quid autem alius celo in hoc mundo? Quis vero in calu ascen-

Ascendit autem ora- re, quia ascendit ad pa- trem pro nobis inter- pellare. H. I. L. Vel qd vespere solus est, sollicitudinem suam in tempore passionis ostendit, ceteris trepida- tione dilapsis. H. I. E. Ascendit etiam in mon- tem solus, quia turba ad sublimia sequi no- potest, nisi docuerit eam iuxta mare in lit- tore. AVG. de Ver.

Serm. 14.

Do. Veritatem dum Christus orat in excelso, nauicula turbatur magnis fluctibus in profundo, & quia insurgunt fluctus, potest ista nauicula turbari, sed quia Christus orat, no potest mergi. Nauicu- lam quippe ista, ecclesiam cogitare, turbulenti mare, hoc seculum. H. I. L. A. Quid autem nauem conscendere discipulos iubet, & ire transfretum dum turbas ipse dimittit, & dimissis turbis ascen- dit in montem orare, esse intra Ecclesiam iubet, & periculum fieri vsque in id tempus, quo reuertens in claritatis aduertu populo oi, qui ex Israhel erit reliquus salutem reddat, eiusque peccata dimita- tur, dimissoque eo vel in caeleste regnum potius admisso, agens Deo patri gratias in gloria eius, & maiestate consistat. Sed inter hac di- scipuli vento ac mari deferuntur, & totis seculi motibus, immun- do spiritu aduersante iactantur. AVG. de Ver. Do. Qm. n. aliq. impie voluntatis maxime potestatis perfectionem indicit Ecce- sia, super nauiculam Christi grandis vnda consurgit. R. A. B. A. Vnde bene dicit, quia nauis erat in medio mari, & ipse solus in terra, quia nonnuquam Ecclesia tantis pressuris est afflicta, vt eam domi- nus deseruisse videatur ad tempus. AVG. de Ver. Do. Venit au- tem dominus ad visitandum discipulos suos, qui turbabatur in ma- ri quarta vigilia noctis, i. extrema parte noctis. vigilia. n. vna, tres horas habet, ac per hac nox quatuor vigilias habet. H. I. L. A. Pri- ma igitur vigilia fuit legis, secunda prophetarum, tertia corpora- lis aduentus, quarta in reditu claritatis. AVG. de Ver. Do. Quar- ta igitur vigilia noctis, hoc est penam nocte finita, venit in fine- faculi, iniquitatis nocte transacta ad iudicandum, viuos & mor- tuos. venit autem mirabiliter. Surgebant enim fluctus, sed calca- bantur, quantumlibet. n. potestates seculi consurgant, premit ear- um caput, nostrum caput. H. I. L. A. Veniens autem Christus in fine inuenit Ecclesia secliam, & Antichristi spiritu & totius seculi moti- bus inuenit circumsam. Et quia de Antichristi consuetudine ad omnem tentationem nouitatem solliciti erunt, etiam ad domini aduentum expauescent, falsas rerum imagines metuentes. Sed bonus dominus timorem depellet dicens: Ego sum, & aduentus sui fide metum naufragij imminetis repellat. AVG. de Quest. euang. Vel qd dixerunt discipuli phantasma esse, signat quia qui- dam qui cesserint diabolo de Christi aduentu dubitabant. Quid autem Petrus implorat auxilium a domino ne mergatur, signat quibusdam tribulationibus etiam, post vltimam perfectionem purgaturum ecclesia, quod & Paulus signat dicens: Saluus erit, sic tamen quasi per ignem. H. I. L. A. Vel qd Petrus ex omni confi- stentium in nauis numero respondere audeat, & iuberi sibi vt supra aquas ad dominum veniat precatur, passionis tempore voluntatis sue designat affectum, dum velligijs domini inhaerens, ad continen- dam mortem conatus est. Sed infirmitatem future tentationis ti- miditas eius ostendit. Per metum. n. mortis, vsque ad negandi ne- cessitatem coactus est. Clamor autem eius penitentia fux gemitus est. R. A. B. A. Respexit dominus, & ad penitentia conuertit, ma- num extendit, & indulgentiam tribuit, & sic discipulus salutem inuenit, quia non est volentis neque currētis, sed miserentis Dei. H. I. L. A. Quid autem trepidante Petro virtutem veniendi ad se dominus non inducit, sed manu apprehensum sustinuit, hac est ratio. solus. n. passurus pro omnibus, omniu peccata soluebat, nec socium admittit, quicquid vntueritati prestat ab vno. AVG. de Ver. Do. In vno etiam Apostolo, i. Petro in ordine Apostoloru primo, & praeipue in quo figuratur Ecclesia, vtriusque genus signi- ficandum fuit. i. firmi, in hoc quod super aquas ambulauit, & infir- mi, in hoc quod dubitauit: nam & vnicuique sua cupiditas tempe- stas est: amas Deum? ambulat supra mare. Sub pedibus tuis est fe- culi timor: amas seculum? ab sorbet te. Sed cum fluctuat cupiditate cor tuum, vt vincas cupiditatem inuoca Christi diuinitatem. R. A. B. Aderit autem dñs, si sopitis tentationum periculis, prote-

Sermo 14.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Serm. 14.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Serm. 14.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Lib. 1. c. 15.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Serm. 13.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

tionis suae fiduciam retribuatur, & hoc diluculo appropinquante. Cum. n. humana fragilitas praesuris oblit, suarum virium paritatem considerat, erga se tenebras cernit. Cum autem mentem ad supernam praesidium erexit, repente exortum luciferi conspici- cit, qui totam vigiliam matutinam illuminat. Nec mirandum, si

illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

C. A. P. XV.

Vno accesserunt ad eum ab hierosolymis Scribae & Pharisei, dicentes:

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Illius, miserunt in vniuersam re- gionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes, & roga- bant eum, vt vel fimbriam vesti- menti eius tangerent. Et quicu- que tetigerunt, salui facti sunt.

Lib. 1. c. 15.

Hom. 51.

Lib. 2. c. 4.

Hom. 52.

atem Euangelista hic tempus designat, vt ostendat ineffabilem il- lorum nequitiam nulli cedentem. tunc. n. venerunt quando pluri- ma signa operatus est: quando infirmos ex tactu fimbriae curauit. quod autem ab hierosolymis venisse dicuntur Scribae & Phari- saei, sciendum est, quod per omnes tribus erant disseminati, sed qui in Metropoli ha- bitabant, peiores alijs erant, velut ampliori fruentes honore, & maiorem superbiam possidentes. REMI. Duabus autem de cau- sis reprehenduntur, & quia ab hierosoly- mis venerant, id est a loco Sancto descende- rant, & quia seniores populi, & legis docto- res erant, & non ad di- scendum, sed ad repre- hendendum, domini venerant. Subditur. n. Dicentes, quare disci- tui transgre- tra. senio.} HIERO. Mira Pharisaorum Scribarumq; stultitia, Dei filium arguunt, quare tra- ditiones hominum & praepcepta non seruet. CHR Y. Vide au- tem qualiter, & a sua interrogatione capiuntur. Non enim dicit: Quare transgredimini legem Moysi, sed traditionem Seniorum, vnde manifestum est, quod multa noua inducebant Sacerdotes, quamuis Moyses dixerit: Non adiuicetis ad verbum, quod ego p- pono vobis hodie, & non auferetis ab eo, & quado oportebat eos ab obseruationibus liberari, tunc amplioribus obseruationibus se- alligabant, timentes ne aliquis eorum principatum auferret, ter- ribiliores esse volentes, quia & ipsi essent legislatores. REMI. Quae autem fuerint traditiones, manifestat Marcus cum ait. Phari- saei & omnes Iudei, nisi crebro lauent manus suas, non mandu- cant panem, vnde & hic discipulos reprehendunt dicentes: Non enim la. ma. su. cum pa. mandu.} CHR Y. Verba enim prophe- tarum carnaliter accipientes quod dictum erat: Lauamini, & mun- di estote, de corpore solum lauando seruabant: & ideo statuere non nisi lotis manibus manducandum esse. HIER. Manus au- tem, i. opera non corporis, sed anime lauanda sunt, vt fiat in illis verbum Dei. CHR Y. Ideo autem discipuli no lotis manibus manducabant, quia iam superflua despiciebant, ea solum quae sunt necessaria attendentes, & neque lauari, neque non lauari pro lege habentes, sed vt contingebat alterum facientes. Qui enim & ipsum necessarium cibum contemnebant, qualiter circa hoc stu- dium haberent? REMI. Vel reprehendebant Pharisei disci- pulos Domini, non de ista lauauione qua confusio more cogruit, & necessarius temporibus agitur: sed de illa superflua, quae de sup- stitioia traditione seniorum fuerat reperta. CHR Y. Christus autem non excusauit, sed confessus peccatus, demonstrans qm eum, qui magna peccat, pro paruis reuocatis sollicitum esse non oportet. vnde sequitur: Ipse autem respondens ait illis: Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Non autem dicit, quod bene faciunt transgredientes, vt non det eis occasionem calumniae, neque tamē vituperat quod ab Apostolis factum est, ne approbet eorum traditiones. Neque rursus accusat seniores, ne tanq̄ iniuriatorem eum repulissent: sed increpat eos qui aduenerant, tagens etiam seniores, qui talem traditionem statuere dicunt. HIER. Cum vos propter tra- ditionem hominum praepcepta Dei negligatis, quare discipulos meos arguendos creditis, quod seniorum iussa parui pendunt, vt Dei praepcepta custodiant? Nam Deus dixit: Ho. pa. & ma.} Ho- nor in scripturis non tantu in salutationibus & officijs deserdis, quatum in elemosynis ac munerum oblatione sentitur. Honora- iat Apostolus viduas quae vere viduae sunt. hic. n. honor donum intelligitur. Praepceperat ergo dominus vel imbecillitates, vel a- tates vel penurias parentum considerans, vt filij honoraret etiam in vita necessarii ministrandis parentes suos. CHR Y. Voluit autem monstrare, qd parentes essent valde honorandi, per hoc, qd adiunxit & praemium & penam: sed dominus hic praemium pra- mittens quod honorantibus reponitur, esse longeuum su- per terram, ponit quod terribilius est. i. penam, vt & ipsos stupe- faceret, & alios attraheret. vnde addit: Et qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur: in quo demonstrat eos morte dignos esse. Si. n. qui verbo dehonorat parentem, morte punitur, multo magis vos, qui opere non solum dehonoratis parentes, sed & alios hoc docetis. Qui igitur neque viuere debetis, qualiter meos di- scipulos incusatis? Quomodo autem Dei mandatum transgredia- tur, manifestat cum subdit: Vos autem dicitis: Quicquid dixit, dixit, pa- ter, vel ma. munus quodcuq; est ex me, tibi proderit.} HIERO. N.

Praemissam. n. prouidentissimam Dei legem volentes Scribae Pha- risaei; subuertere, vt impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, vt si quis ea quae parentibus offerenda sunt, Deo voluerit vouere qui verus est pater, oblatio domini praepo- natur parentum muneribus. G. L. O. Vt fit sensus: Quod ego offero Deo, & mihi & tibi proderit: & ideo non debes sumere. f. res meas in tuos vsus sed pati vt Deo offeram. HIERO. Vel certe ipsi parentes, qui Deo consecrata cerne- bant, ne sacrilegij cri- men incurrent declinantes, egestate co- ficiantur, atque ita fiebat, vt oblatio libe- rorum sub occasione templi & Dei in lu- cra cederet sacerdotum. G. L. O. Vt fit sensus. Quicquid dixit, dixit, pater, vel matri. O pater, munus quod est Deo ex me iam deuorum: Proderit tibi, admirando, quasi diceret, non debes sumere, ne sis reus sacrilegij. Vel potest legi per defectum, hoc modo: Quicquid dixerit patri & cetera. subaudi faciet Dei mandatum, vel complebit legem, vel erit dignus vita aeterna. HIERONY. Potest autem & hunc breuiter habere sensum: Compellit inquit, filios, vt dicant parentibus suis: Quodcumq; donum oblaturus eram Deo, in tuos consumis cibos, tibiq; prodest o pater & mater, quasi diceret: non. G. L. O. Et sic propter istas persuasiones auaritia vestr, ille iuuenis no honorificabit pa- trem & matrem. vnde sequitur. Et non honorificabit patrem & matrem. quasi diceret: Vos filijs ista pessima sustulit, & propter hoc filius postea patrem & matrem non honorificabit, & ita man- datum Dei, de sustentandis parentibus fecit irritum, propter tra- ditionem vestram. auaritia vestra seruientes. AVG. contra Aduersarium legis & prophetarum. Euidetur autem hic Christus ostendit, & illam esse Dei legem quam Haereticus blasphemauit, & Iudeos habere suas traditiones a libris prophetis, & legitimis alienas, quas Apostolus appellat phanas fabulas & viles. AVG. contra Faustum: Multa etiam nos hic dominus docet, & iudeos a Deo suo se non auertere, & eius mandata non tantum se non in- fringere, verum etiam illos, a quibus infringerentur arguere, & non nisi per Moysen ista mandasse. AVG. de Quest. euang. Vel aliter: Munus quodcuq; est ex me, tibi proderit, id est munus quod offers causa mei, ad te iam pertinet, quibus verbis signifi- cant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem, qd ad eam aetatem peruissent, vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo aetate constitutos, vt possent parentibus suis hoc dicere, cum hoc dixissent negabant: Pharisei reos esse, si parentibus non praestarent honorem.

Lib. 2. c. 1.

Lib. 16. c. 24.

Lib. 1. c. 16.

Homil. 52.

tri, munus quodcumque est ex me, tibi proderit, & non honori- ficabit patrem suum aut matrem suam, & irritum fecistis manda- tum Dei, propter traditionem vestram.

b Hypocrite, bene propheta- uit de vobis Isaias dicens: Popu- lus hic labijs me honorat, cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas, & man-

Præmissam. n. prouidentissimam Dei legem volentes Scribae Pha- risaei; subuertere, vt impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, vt si quis ea quae parentibus offerenda sunt, Deo voluerit vouere qui verus est pater, oblatio domini praepo- natur parentum muneribus. G. L. O. Vt fit sensus: Quod ego offero Deo, & mihi & tibi proderit: & ideo non debes sumere. f. res meas in tuos vsus sed pati vt Deo offeram. HIERO. Vel certe ipsi parentes, qui Deo consecrata cerne- bant, ne sacrilegij cri- men incurrent declinantes, egestate co- ficiantur, atque ita fiebat, vt oblatio libe- rorum sub occasione templi & Dei in lu- cra cederet sacerdotum. G. L. O. Vt fit sensus. Quicquid dixit, dixit, pater, vel matri. O pater, munus quod est Deo ex me iam deuorum: Proderit tibi, admirando, quasi diceret, non debes sumere, ne sis reus sacrilegij. Vel potest legi per defectum, hoc modo: Quicquid dixerit patri & cetera. subaudi faciet Dei mandatum, vel complebit legem, vel erit dignus vita aeterna. HIERONY. Potest autem & hunc breuiter habere sensum: Compellit inquit, filios, vt dicant parentibus suis: Quodcumq; donum oblaturus eram Deo, in tuos consumis cibos, tibiq; prodest o pater & mater, quasi diceret: non. G. L. O. Et sic propter istas persuasiones auaritia vestr, ille iuuenis no honorificabit pa- trem & matrem. vnde sequitur. Et non honorificabit patrem & matrem. quasi diceret: Vos filijs ista pessima sustulit, & propter hoc filius postea patrem & matrem non honorificabit, & ita man- datum Dei, de sustentandis parentibus fecit irritum, propter tra- ditionem vestram. auaritia vestra seruientes. AVG. contra Aduersarium legis & prophetarum. Euidetur autem hic Christus ostendit, & illam esse Dei legem quam Haereticus blasphemauit, & Iudeos habere suas traditiones a libris prophetis, & legitimis alienas, quas Apostolus appellat phanas fabulas & viles. AVG. contra Faustum: Multa etiam nos hic dominus docet, & iudeos a Deo suo se non auertere, & eius mandata non tantum se non in- fringere, verum etiam illos, a quibus infringerentur arguere, & non nisi per Moysen ista mandasse. AVG. de Quest. euang. Vel aliter: Munus quodcuq; est ex me, tibi proderit, id est munus quod offers causa mei, ad te iam pertinet, quibus verbis signifi- cant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem, qd ad eam aetatem peruissent, vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo aetate constitutos, vt possent parentibus suis hoc dicere, cum hoc dixissent negabant: Pharisei reos esse, si parentibus non praestarent honorem.

Præmissam. n. prouidentissimam Dei legem volentes Scribae Pha- risaei; subuertere, vt impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, vt si quis ea quae parentibus offerenda sunt, Deo voluerit vouere qui verus est pater, oblatio domini praepo- natur parentum muneribus. G. L. O. Vt fit sensus: Quod ego offero Deo, & mihi & tibi proderit: & ideo non debes sumere. f. res meas in tuos vsus sed pati vt Deo offeram. HIERO. Vel certe ipsi parentes, qui Deo consecrata cerne- bant, ne sacrilegij cri- men incurrent declinantes, egestate co- ficiantur, atque ita fiebat, vt oblatio libe- rorum sub occasione templi & Dei in lu- cra cederet sacerdotum. G. L. O. Vt fit sensus. Quicquid dixit, dixit, pater, vel matri. O pater, munus quod est Deo ex me iam deuorum: Proderit tibi, admirando, quasi diceret, non debes sumere, ne sis reus sacrilegij. Vel potest legi per defectum, hoc modo: Quicquid dixerit patri & cetera. subaudi faciet Dei mandatum, vel complebit legem, vel erit dignus vita aeterna. HIERONY. Potest autem & hunc breuiter habere sensum: Compellit inquit, filios, vt dicant parentibus suis: Quodcumq; donum oblaturus eram Deo, in tuos consumis cibos, tibiq; prodest o pater & mater, quasi diceret: non. G. L. O. Et sic propter istas persuasiones auaritia vestr, ille iuuenis no honorificabit pa- trem & matrem. vnde sequitur. Et non honorificabit patrem & matrem. quasi diceret: Vos filijs ista pessima sustulit, & propter hoc filius postea patrem & matrem non honorificabit, & ita man- datum Dei, de sustentandis parentibus fecit irritum, propter tra- ditionem vestram. auaritia vestra seruientes. AVG. contra Aduersarium legis & prophetarum. Euidetur autem hic Christus ostendit, & illam esse Dei legem quam Haereticus blasphemauit, & Iudeos habere suas traditiones a libris prophetis, & legitimis alienas, quas Apostolus appellat phanas fabulas & viles. AVG. contra Faustum: Multa etiam nos hic dominus docet, & iudeos a Deo suo se non auertere, & eius mandata non tantum se non in- fringere, verum etiam illos, a quibus infringerentur arguere, & non nisi per Moysen ista mandasse. AVG. de Quest. euang. Vel aliter: Munus quodcuq; est ex me, tibi proderit, id est munus quod offers causa mei, ad te iam pertinet, quibus verbis signifi- cant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem, qd ad eam aetatem peruissent, vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo aetate constitutos, vt possent parentibus suis hoc dicere, cum hoc dixissent negabant: Pharisei reos esse, si parentibus non praestarent honorem.

Præmissam. n. prouidentissimam Dei legem volentes Scribae Pha- risaei; subuertere, vt impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, vt si quis ea quae parentibus offerenda sunt, Deo voluerit vouere qui verus est pater, oblatio domini praepo- natur parentum muneribus. G. L. O. Vt fit sensus: Quod ego offero Deo, & mihi & tibi proderit: & ideo non debes sumere. f. res meas in tuos vsus sed pati vt Deo offeram. HIERO. Vel certe ipsi parentes, qui Deo consecrata cerne- bant, ne sacrilegij cri- men incurrent declinantes, egestate co- ficiantur, atque ita fiebat, vt oblatio libe- rorum sub occasione templi & Dei in lu- cra cederet sacerdotum. G. L. O. Vt fit sensus. Quicquid dixit, dixit, pater, vel matri. O pater, munus quod est Deo ex me iam deuorum: Proderit tibi, admirando, quasi diceret, non debes sumere, ne sis reus sacrilegij. Vel potest legi per defectum, hoc modo: Quicquid dixerit patri & cetera. subaudi faciet Dei mandatum, vel complebit legem, vel erit dignus vita aeterna. HIERONY. Potest autem & hunc breuiter habere sensum: Compellit inquit, filios, vt dicant parentibus suis: Quodcumq; donum oblaturus eram Deo, in tuos consumis cibos, tibiq; prodest o pater & mater, quasi diceret: non. G. L. O. Et sic propter istas persuasiones auaritia vestr, ille iuuenis no honorificabit pa- trem & matrem. vnde sequitur. Et non honorificabit patrem & matrem. quasi diceret: Vos filijs ista pessima sustulit, & propter hoc filius postea patrem & matrem non honorificabit, & ita man- datum Dei, de sustentandis parentibus fecit irritum, propter tra- ditionem vestram. auaritia vestra seruientes. AVG. contra Aduersarium legis & prophetarum. Euidetur autem hic Christus ostendit, & illam esse Dei legem quam Haereticus blasphemauit, & Iudeos habere suas traditiones a libris prophetis, & legitimis alienas, quas Apostolus appellat phanas fabulas & viles. AVG. contra Faustum: Multa etiam nos hic dominus docet, & iudeos a Deo suo se non auertere, & eius mandata non tantum se non in- fringere, verum etiam illos, a quibus infringerentur arguere, & non nisi per Moysen ista mandasse. AVG. de Quest. euang. Vel aliter: Munus quodcuq; est ex me, tibi proderit, id est munus quod offers causa mei, ad te iam pertinet, quibus verbis signifi- cant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem, qd ad eam aetatem peruissent, vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo aetate constitutos, vt possent parentibus suis hoc dicere, cum hoc dixissent negabant: Pharisei reos esse, si parentibus non praestarent honorem.

Præmissam. n. prouidentissimam Dei legem volentes Scribae Pha- risaei; subuertere, vt impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, vt si quis ea quae parentibus offerenda sunt, Deo voluerit vouere qui verus est pater, oblatio domini praepo- natur parentum muneribus. G. L. O. Vt fit sensus: Quod ego offero Deo, & mihi & tibi proderit: & ideo non debes sumere. f. res meas in tuos vsus sed pati vt Deo offeram. HIERO. Vel certe ipsi parentes, qui Deo consecrata cerne- bant, ne sacrilegij cri- men incurrent declinantes, egestate co- ficiantur, atque ita fiebat, vt oblatio libe- rorum sub occasione templi & Dei in lu- cra cederet sacerdotum. G. L. O. Vt fit sensus. Quicquid dixit, dixit, pater, vel matri. O pater, munus quod est Deo ex me iam deuorum: Proderit tibi, admirando, quasi diceret, non debes sumere, ne sis reus sacrilegij. Vel potest legi per defectum, hoc modo: Quicquid dixerit patri & cetera. subaudi faciet Dei mandatum, vel complebit legem, vel erit dignus vita aeterna. HIERONY. Potest autem & hunc breuiter habere sensum: Compellit inquit, filios, vt dicant parentibus suis: Quodcumq; donum oblaturus eram Deo, in tuos consumis cibos, tibiq; prodest o pater & mater, quasi diceret: non. G. L. O. Et sic propter istas persuasiones auaritia vestr, ille iuuenis no honorificabit pa- trem & matrem. vnde sequitur. Et non honorificabit patrem & matrem. quasi diceret: Vos filijs ista pessima sustulit, & propter hoc filius postea patrem & matrem non honorificabit, & ita man- datum Dei, de sustentandis parentibus fecit irritum, propter tra- ditionem vestram. auaritia vestra seruientes. AVG. contra Aduersarium legis & prophetarum. Euidetur autem hic Christus ostendit, & illam esse Dei legem quam Haereticus blasphemauit, & Iudeos habere suas traditiones a libris prophetis, & legitimis alienas, quas Apostolus appellat phanas fabulas & viles. AVG. contra Faustum: Multa etiam nos hic dominus docet, & iudeos a Deo suo se non auertere, & eius mandata non tantum se non in- fringere, verum etiam illos, a quibus infringerentur arguere, & non nisi per Moysen ista mandasse. AVG. de Quest. euang. Vel aliter: Munus quodcuq; est ex me, tibi proderit, id est munus quod offers causa mei, ad te iam pertinet, quibus verbis signifi- cant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem, qd ad eam aetatem peruissent, vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo aetate constitutos, vt possent parentibus suis hoc dicere, cum hoc dixissent negabant: Pharisei reos esse, si parentibus non praestarent honorem.

Præmissam. n. prouidentissimam Dei legem volentes Scribae Pha- risaei; subuertere, vt impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, vt si quis ea quae parentibus offerenda sunt, Deo voluerit vouere qui verus est pater, oblatio domini praepo- natur parentum muneribus. G. L. O. Vt fit sensus: Quod ego offero Deo, & mihi & tibi proderit: & ideo non debes sumere. f. res meas in tuos vsus sed pati vt Deo offeram. HIERO. Vel certe ipsi parentes, qui Deo consecrata cerne- bant, ne sacrilegij cri- men incurrent declinantes, egestate co- ficiantur, atque ita fiebat, vt oblatio libe- rorum sub occasione templi & Dei in lu- cra cederet sacerdotum. G. L. O. Vt fit sensus. Quicquid dixit, dixit, pater, vel matri. O pater, munus quod est Deo ex me iam deuorum: Proderit tibi, admirando, quasi diceret, non debes sumere, ne sis reus sacrilegij. Vel potest legi per defectum, hoc modo: Quicquid dixerit patri & cetera. subaudi faciet Dei mandatum, vel complebit legem, vel erit dignus vita aeterna. HIERONY. Potest autem & hunc breuiter habere sensum: Compellit inquit, filios, vt dicant parentibus suis: Quodcumq; donum oblaturus eram Deo, in tuos consumis cibos, tibiq; prodest o pater & mater, quasi diceret: non. G. L. O. Et sic propter istas persuasiones auaritia vestr, ille iuuenis no honorificabit pa- trem & matrem. vnde sequitur. Et non honorificabit patrem & matrem. quasi diceret: Vos filijs ista pessima sustulit, & propter hoc filius postea patrem & matrem non honorificabit, & ita man- datum Dei, de sustentandis parentibus fecit irritum, propter tra- ditionem vestram. auaritia vestra seruientes. AVG. contra Aduersarium legis & prophetarum. Euidetur autem hic Christus ostendit, & illam esse Dei legem quam Haereticus blasphemauit, & Iudeos habere suas traditiones a libris prophetis, & legitimis alienas, quas Apostolus appellat phanas fabulas & viles. AVG. contra Faustum: Multa etiam nos hic dominus docet, & iudeos a Deo suo se non auertere, & eius mandata non tantum se non in- fringere, verum etiam illos, a quibus infringerentur arguere, & non nisi per Moysen ista mandasse. AVG. de Quest. euang. Vel aliter: Munus quodcuq; est ex me, tibi proderit, id est munus quod offers causa mei, ad te iam pertinet, quibus verbis signifi- cant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem, qd ad eam aetatem peruissent, vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo aetate constitutos, vt possent parentibus suis hoc dicere, cum hoc dixissent negabant: Pharisei reos esse, si parentibus non praestarent honorem.

Præmissam. n. prouidentissimam Dei legem volentes Scribae Pha- risaei; subuertere, vt impietatem sub nomine pietatis inducerent, docuerunt pessimos filios, vt si quis ea quae parentibus offerenda sunt, Deo voluerit vouere qui verus est pater, oblatio domini praepo- natur parentum muneribus. G. L. O. Vt fit sensus: Quod ego offero Deo, & mihi & tibi proderit: & ideo non debes sumere. f. res meas in tuos vsus sed pati vt Deo offeram. HIERO. Vel certe ipsi parentes, qui Deo consecrata cerne- bant, ne sacrilegij cri- men incurrent declinantes, egestate co- ficiantur, atque ita fiebat, vt oblatio libe- rorum sub occasione templi & Dei in lu- cra cederet sacerdotum. G. L. O. Vt fit sensus. Quicquid dixit, dixit, pater, vel matri. O pater, munus quod est Deo ex me iam deuorum: Proderit tibi, admirando, quasi diceret, non debes sumere, ne sis reus sacrilegij. Vel potest legi per defectum, hoc modo: Quicquid dixerit patri & cetera. subaudi faciet Dei mandatum, vel complebit legem, vel erit dignus vita aeterna. HIERONY. Potest autem & hunc breuiter habere sensum: Compellit inquit, filios, vt dicant parentibus suis: Quodcumq; donum oblaturus eram Deo, in tuos consumis cibos, tibiq; prodest o pater & mater, quasi diceret: non. G. L. O. Et sic propter istas persuasiones auaritia vestr, ille iuuenis no honorificabit pa- trem & matrem. vnde sequitur. Et non honorificabit patrem & matrem. quasi diceret: Vos filijs ista pessima sustulit, & propter hoc filius postea patrem & matrem non honorificabit, & ita man- datum Dei, de sustentandis parentibus fecit irritum, propter tra- ditionem vestram. auaritia vestra seruientes. AVG. contra Aduersarium legis & prophetarum. Euidetur autem hic Christus ostendit, & illam esse Dei legem quam Haereticus blasphemauit, & Iudeos habere suas traditiones a libris prophetis, & legitimis alienas, quas Apostolus appellat phanas fabulas & viles. AVG. contra Faustum: Multa etiam nos hic dominus docet, & iudeos a Deo suo se non auertere, & eius mandata non tantum se non in- fringere, verum etiam illos, a quibus infringerentur arguere, & non nisi per Moysen ista mandasse. AVG. de Quest. euang. Vel aliter: Munus quodcuq; est ex me, tibi proderit, id est munus quod offers causa mei, ad te iam pertinet, quibus verbis signifi- cant filij iam sibi non necesse esse parentum pro se oblationem, qd ad eam aetatem peruissent, vt possent iam ipsi offerre pro se. In hac ergo aetate constitutos, vt possent parentibus suis hoc dicere, cum hoc dixissent negabant: Pharisei reos esse, si parentibus non praestarent honorem.

Præmissam. n. prouidentissimam Dei legem

sed turbis. vnde dicitur: Et conuocatis ad se turbis, dixit eis. Audite & intelligite. Quia turbis dogma excelsum, & multa philosophia plenum propositurus erat, non simpliciter hoc enunciat, sed susceptibilem facit sermonem.

Et conuocatis ad se turbis. Deinde etiam susceptibilem facit sermonem ex tempore, quia post mortuos suscitatos, post victoriam contra Phariseos habitam, tunc legem proponit, vt facilius suscipiatur. Et non solum simpliciter turbas aduocauit, sed et eos attentiores fecit in hoc, quod dixit: Audite & intelligite, id est attendite & erigimini mente ad hoc audiendum.

Non autem dixit eis: Nihil est obseruatio eorum, neque quod Moyses male iniunxerat, sed per modum admonitionis, & consilij rerum ipsarum natura testimonium accipiens ait: Non quod intrat in os coquinat hominem, sed quod procedit ex ore, hoc coquinat hominem.

Hieronymus habet communicat: Hieronymus. Verbum communicat proprie scripturarum est, & proprio sermone non teritur. populus autem Iudeorum, cum partem Dei se esse iactans, communes cibos vocat, quibus omnes vtuntur homines. Verbi gratia, Suillam carnem, otreas, lepores, & istiusmodi animalia, que vngulam non findunt, nec ruminant, nec sicut in piscibus sunt. Vnde & in actibus Apostolorum scriptum est. Quod Deus sanctificauit, tu ne commune dixeris. Commune ergo quod ceteris hominibus patet, & quasi non de parte Dei, pro immundo appellatur.

AVG. contra Faustum: Testamento autem veteri, non est contraria ista sententia, qua dominus dicit: Non quod intrat in os, in qua Apostolus dicit: Omnia munda mundis, & omnis creatura Dei bona est. Si possunt hoc Apostolum de ipsis dixisse naturis intelligant Manichaei, illas autem literas propter quasdam praefigurationes temporis congruentes, animalia quaedam, non natura sed significatione immunda dixisse. Ita que verbi gratia, Si de porco & agno requiratur, vt rumque natura mundum est, quia natura omnis creatura Dei bona est, quadam vero significatione agnus mundus, porcus immundus est, tanquam si stultum & sapientem diceret, vt rubeque hoc verbum natura vocis & litterarum & syllabarum, quibus constat vtique mundum est, significatione autem vnum horum verbum, quod dicitur stultus, immundum dici potest, non natura sui, sed quoniam quoddam immundum significat. Et fortasse quod est in rerum figuris portus, hoc est in hominum genere stultus, & tam illud animal quam ille dux syllabae, quod dicit stultus quoddam vnum idemque significauit. Immundum quippe illud animal in lege positum est, eo quod non ruminet, non autem hoc eius vitium, sed natura est. Sunt autem homines, qui per hoc animal significatur immundi proprio vitio, non natura, qui cum libenter audiant verba sapientiae, postea de his omnino non cogitant, Quod enim vtile audieris, velut ab intellino memoriam, tanquam ad os cogitationis recordandi dulcedine reuocare, quid aliud est quam spiritaliter rumunare? quod qui non facit, illorum animalium genere figurantur. Hec autem similitudines rerum in locutionibus, vel obseruationibus figuratis rationales mentes vtuntur & suauiter mouent, sed priori populo multa talia, non tantum audienda, verum etiam obseruanda praepcepta sunt. Tempus enim erat, quo non tantum dicitis, sed etiam factis prophetizari oportebat ea, quae posteriore tpe fuerant reuelata, quibus per Christum atque in Christo reuelatis, fidei gentium onera obseruationum non sunt imposita, prophetiae tamen est auctoritas commendata. Requiro autem a Manichaeis, vt rum ista Domini sententia qua dixit, non inquinari his, hominem que in os eius intrant, vera aut falsa sit? Si falsa dicunt, cur eam eorum doctor Adimantus Christo prolata dicens, ad expugnandum veteris testamentum obiecit? Si autem vera est, cur aduersus eam credunt se coquinari? Hieronymus. Opponat autem prudens lector & dicat, Si quod intrat in os non coquinat hominem, quare idolotris non vescimur? Sciendum igitur, quod ipsi quidem cibi, & omnis Dei creatura per se munda sit, sed idolorum & demonum inuocatio ea facit immunda apud eos, scilicet, qui cum conscientia idoli idolotrium manducant, & conscientia eorum, cum sit infirma polluitur, vt Apostolus dicit. R. E. M. I. G. Quicumque autem tanta fidei est, vt intelligat creaturam Dei, nullo modo inquinari posse, sanctificetur cibis per verbum Dei & orationem, & comedat quicquid

Li. 16. c. 31.

vultura tamen, quod haec licentia offendiculum non fiat infirmis, vt Apostolus dicit.

HIERO. Ex vno sermone Domini, omnis superstitio obseruationum iudaicarum fuerat elisa, qui in cibis sumendis obmianandisque religionem suam sitam arbitrabantur. CHRYS.

Plantauit pater meus caelestis, eradicabitur. Sinite illos, ceci sunt, & duces caecorum. Caecus autem, si caeco ducatur praester, ambo in foueam cadunt.

Respondens autem Petrus, dixit ei: Ediffere nobis parabolam istam. At ille dixit: Adhuc & vos sine intellectu estis? Non intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, &

Quia crebro teritur in Ecclesiasticis scripturis scandalum, breuiter dicendum quid significet scandalum, nos offendiculum vel ruina & impactionem pedis postulum dicere. Quando ergo legitur: Quicumque scandalizauerit, hoc intelligimus, qui dicto facto occasionem ruinae dedit. CHRYSO. Christus autem non soluit Phariseorum scandalum, sed magis eos increpauit, vnde sequitur. At ille respondens ait: Omnis plantatio non plantauit pater meus caelestis, eradicabitur. Hoc autem Manichaei de lege dictum esse dicunt, sed confutant eos, quae antea dicta sunt. Si enim de lege dixisset, qualiter superius pro lege pugnaisset, dicens: Quare transgredimini mandatum Dei, propter traditionem vestram? Qualiter etiam Prophetam induxisset in medium? Si etiam Deus dixit, Honora patrem & matrem, qualiter hoc, quod in lege dictum est, non est Dei plantatio? HILAR. Dicens ergo omnem plantationem, quae non a patre fit, docet traditionem hominum eradicandam, cuius fauore legis praepcepta transgressi sunt. R. E. M. I. G. Omnis etiam falsa doctrina, & superstitiosa obseruatio cum suis auctoribus permanere non potest, & quia a Deo patre non est, cum eisdem eradicabitur. Illa ergo sola permanebit, quae a Deo patre est. HIERONY. Numquid ergo eradicabitur & illa plantatio, de qua Apostolus ait: Ego plantauit, apollo rigauit? Sed soluitur quaestio, ex eo quod sequitur Deus incrementum dedit. Dicit & ipse: Dei agricultura, Dei aedificatio estis, & alibi: Coopatores Dei sumus. Si autem cooperatores Dei plantate Paulo, & rigante Apollina, Deus cum operatoribus suis plantat & rigat. Abutuntur autem hoc loco, qui diuersas naturas introducunt dicentes: Si plantatio, quam non plantauit pater, eradicabitur, ergo quam ille plantauit, non potest eradicari. Sed audiant illud Hieremiae: Ego vos plantauit vineam veram, quomodo versi estis in amaritudinem vitis alienae? Plantauit quidem Deus, & nemo potest eradicare plantationem eius. Sed quoniam ista plantatio in voluntate propriae arbitrij est, nullus alius eam eradicare poterit, nisi ipsa tribuerit assensum. G. L. O. Vel plantatio ista, Doctores legis significat, cum sequacibus suis, qui Christum non habebant fundamentum. Quare autem sunt eradicandi, subditur. Sinite illos, ceci sunt, & duces caecorum. R. A. B. A. Ceci quidem sunt, id est luce mandatorum Dei priuati, & sunt Duces caecorum, quia alios in praecipitium trahunt errantes, & in errorem mittentes. vnde subditur: Caecus autem, si caeco ducatur praester, ambo in foueam cadunt. Hieronymus. Hoc etiam est quod Apostolus praepceperat: Haereticum hominem post primam & alteram correctionem, deuita, sciens quod peruersus sit huiusce modi. In hunc sensum & Saluator praepcepit doctores pessimos dimittendos arbitrio suo, sciens eos difficulter ad veritatem posse trahi.

REMIGIVS. Consueuerat Dominus parabolice loqui: & ideo Petrus cum audisset, quod intrat in os non coquinat hominem, putauit illum parabolice fuisse locutum: & ideo interrogauit vt subditur, Respondens autem Petrus dixit ei: Ediffere nobis parabolam istam. Et quia ex persona ceterorum hoc dixerat: iccirco simul cum alijs a Domino repraesentus est. vnde sequitur: At ille dixit: Adhuc & vos sine intellectu estis? Hieronymus. Corripitur autem a Domino, quare parabolice dictum putet, quod perspicue locutus est. Ex quo animaduertimus vitiosum esse auditorem, qui obscura manifeste, aut manifeste dicta, obscure velit intelligere. CHRYSO. S. T. O. M. V. S. Vel ideo Dominus increpat eum, quia non erat ex incertitudine quod quaesierat: sed ex scandalo, quo scandalizatus erat. Turba enim non intellexerant, quod dictum

erat. Discipuli autem scandalizati fuerant. vnde a principio quasi pro Phariseis interrogare volebant, sed quia audierant eum magna dicentem, omnis plantatio &c. repressi fuerunt. Sed Petrus qui vbique feruens erat neque ita flet, quem dominus increpat, & increpationi rationem addidit dicens: Non intelligitis, quia omne quod in os intrat in ventrem vadit, & in secessum emittitur. Quae autem procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coquinant hominem. De corde enim exeunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae. Hec sunt quae coquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coquinat hominem.

Et egressus inde Iesus, secessum procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coquinant hominem. De corde enim exeunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae. Hec sunt quae coquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coquinat hominem. Et egressus inde Iesus, secessum procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coquinant hominem. De corde enim exeunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiae. Hec sunt quae coquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coquinat hominem.

Hom. 52.

Hom. 52.

don terminus Chananeorum respiciens ad Aquilonem. CHRYS. Considerandum autem, quod quando ab eorum obseruatione Iudaeos eripuit, tunc & gentibus ianuam aperuit, sicut & Petrus prius in visione iussus est hanc legem soluere, & post ad Cornelium mittitur. Siquis autem quaeratur, cum discipulis suis dixerit: In viam gentium ne abieritis, qualiter haec ambulat via? Primum quidem illud dicemus, quia non erat obnoxius praepcepto, quod discipulis dederat. Secundo autem, quia neque vt predicaretur abijt. vnde & Marcus dicit: Quoniam occultauit seipsum. R. E. M. I. G. Igitur autem, vt Tyrios Sydoneosque curaret, fuit vt huius mulieris filiam liberaret a demonia, quatenus per eius fidem Scribarum & Phariseorum nequitiam condemnaret. de qua quidem muliere subditur: Et ecce mulier Chananea a finibus illis egressa. CHRYS. Dicit autem Euangelista eam esse Chananeam, vt ostendat virtutem praesentiae Christi. Chananeae enim, qui expulsi fuerant, vt non perirent Iudaeos, hi Iudaei apparuerunt prudentiores, vt exirent a terminis suis, & accederent ad Christum. Cum autem haec mulier accessisset, nihil aliud quam misericordiam poposcit. vnde sequitur: Clamauit dicens ei: Miserere mei Domine fili David. G. L. O. Magna fides Chananeae hic notatur, Deum credit, vbi Dominum vocat, hominem, vbi dicit filium David. Nihil ex merito postulat, sed solum misericordiam Dei efflagitat, dicens Miserere. Nec dicit: Miserere filiae, sed Miserere mei, quia dolor filiae dolor est matris, & vt magis eum ad compassionem moueat, totum ei dolorem enarrat. vnde sequitur, Filia mea male a demonia vexatur. In quo vulnera medico detegit, & magnitudinem & qualitatem morbi, magnitudinem cum dicit, Male vexatur, qualiter eum dicit: A demonia. ORIGEN. in Hom. vii. in diuer. Locos. autem prudentiam feminam, non iuit ad homines seductores, non quaesuit inanes ligaturas, sed omnes relinquens diaboli cultus, non nit ad dominum. Non petiuit Iacobum, non rogauit Ioannem, non accessit ad Petrum, sed suscepit in se penitentiam patrocini, & sola accurrit ad Dominum. Sed vide, inexpertum negotium petit, & lamentum suum producit in clamorem, & amator hominum Deus, non respondet verbum. vnde sequitur: Qui non respondit ei verbum. Hieronymus. Non autem de superbia Pharaeica, nec de Scribarum supercilio, sed ne ipse sententiae suae contrarius videretur, per quam iusserat. In viam gentium ne abieritis. nolebat enim occasionem calumniantibus dare, perfectamque salutem gentium passionis & resurrectionis: tpi reserubat. G. L. O. Differendo etiam, & non respondendo, patientiam mulieris & perseverantiam nobis ostendit. Ideo etiam non respondit, vt discipuli pro ea rogarent: ostendens per hoc necessarias esse preces Sanctorum ad aliquid impetrandum. vnde sequitur: Et accedentes discipuli eius, rogabant eum dicentes: Dimitte eam, quia clamauit post nos. Hieronymus. Discipuli adhuc illo tempore, mysteria Domini nescientes, vel misericordia moti, rogabant pro Chananea muliere, vel importunitate eius carere cupientes. AVGVST. de Consen. Euange. Afferit autem aliquam repugnantiae quaestionem, quod Marcus in domo dicit fuisse dominum, cum ad illum venit mulier, pro filia sua rogans. Matthaeus autem postea intelligi de domo tacuisse, eandem tamen rem commemorasse. Sed quoniam dicit discipulos domino ita suggestisse se, & Dimitte illam, quoniam clamauit post nos, nihil videtur aliud significare, quam post ambulantem Dominum, mulierem istam deprecatariam vocem misisse. Intelligendum est ergo, dixit se quidem Marcum, quod intrauerit vbi erat Iesus, cum eum praedixisset fuisse in domo. Sed quia Matthaeus ait: Non respondit ei verbum, dedit agnoscere, quod tacuerunt ambo, & in eo silentio egressum fuisse Iesum de domo illa, atque ita cetera contextum tur, que iam in nullo discordant. CHRYSO. Estimo autem, & discipulos ad calamitatem mulieris esse tristos: sed tamen non sunt aui dicere: Da ei hanc gratiam, sed Dimitte ea. sicut & nos cum volumus alicui persuadere, multotiens contraria dicimus. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oues, quae perierunt domus Israel. Hieronymus. Non autem hoc dicit, quin ad gentes non missus sit, sed quod primum ad Israel missus est, vt illis non recipientibus Euangelium, iusta fieret ad gentes transigratio. R. E. M. I. Tyrus & Sydon ciuitates tunc re gentium. nam Tyrus Metropolis fuerat Chananeorum, Sy-

don terminus Chananeorum respiciens ad Aquilonem. CHRYS. Considerandum autem, quod quando ab eorum obseruatione Iudaeos eripuit, tunc & gentibus ianuam aperuit, sicut & Petrus prius in visione iussus est hanc legem soluere, & post ad Cornelium mittitur. Siquis autem quaeratur, cum discipulis suis dixerit: In viam gentium ne abieritis, qualiter haec ambulat via? Primum quidem illud dicemus, quia non erat obnoxius praepcepto, quod discipulis dederat. Secundo autem, quia neque vt predicaretur abijt. vnde & Marcus dicit: Quoniam occultauit seipsum. R. E. M. I. G. Igitur autem, vt Tyrios Sydoneosque curaret, fuit vt huius mulieris filiam liberaret a demonia, quatenus per eius fidem Scribarum & Phariseorum nequitiam condemnaret. de qua quidem muliere subditur: Et ecce mulier Chananea a finibus illis egressa. CHRYS. Dicit autem Euangelista eam esse Chananeam, vt ostendat virtutem praesentiae Christi. Chananeae enim, qui expulsi fuerant, vt non perirent Iudaeos, hi Iudaei apparuerunt prudentiores, vt exirent a terminis suis, & accederent ad Christum. Cum autem haec mulier accessisset, nihil aliud quam misericordiam poposcit. vnde sequitur: Clamauit dicens ei: Miserere mei Domine fili David. G. L. O. Magna fides Chananeae hic notatur, Deum credit, vbi Dominum vocat, hominem, vbi dicit filium David. Nihil ex merito postulat, sed solum misericordiam Dei efflagitat, dicens Miserere. Nec dicit: Miserere filiae, sed Miserere mei, quia dolor filiae dolor est matris, & vt magis eum ad compassionem moueat, totum ei dolorem enarrat. vnde sequitur, Filia mea male a demonia vexatur. In quo vulnera medico detegit, & magnitudinem & qualitatem morbi, magnitudinem cum dicit, Male vexatur, qualiter eum dicit: A demonia. ORIGEN. in Hom. vii. in diuer. Locos. autem prudentiam feminam, non iuit ad homines seductores, non quaesuit inanes ligaturas, sed omnes relinquens diaboli cultus, non nit ad dominum. Non petiuit Iacobum, non rogauit Ioannem, non accessit ad Petrum, sed suscepit in se penitentiam patrocini, & sola accurrit ad Dominum. Sed vide, inexpertum negotium petit, & lamentum suum producit in clamorem, & amator hominum Deus, non respondet verbum. vnde sequitur: Qui non respondit ei verbum. Hieronymus. Non autem de superbia Pharaeica, nec de Scribarum supercilio, sed ne ipse sententiae suae contrarius videretur, per quam iusserat. In viam gentium ne abieritis. nolebat enim occasionem calumniantibus dare, perfectamque salutem gentium passionis & resurrectionis: tpi reserubat. G. L. O. Differendo etiam, & non respondendo, patientiam mulieris & perseverantiam nobis ostendit. Ideo etiam non respondit, vt discipuli pro ea rogarent: ostendens per hoc necessarias esse preces Sanctorum ad aliquid impetrandum. vnde sequitur: Et accedentes discipuli eius, rogabant eum dicentes: Dimitte eam, quia clamauit post nos. Hieronymus. Discipuli adhuc illo tempore, mysteria Domini nescientes, vel misericordia moti, rogabant pro Chananea muliere, vel importunitate eius carere cupientes. AVGVST. de Consen. Euange. Afferit autem aliquam repugnantiae quaestionem, quod Marcus in domo dicit fuisse dominum, cum ad illum venit mulier, pro filia sua rogans. Matthaeus autem postea intelligi de domo tacuisse, eandem tamen rem commemorasse. Sed quoniam dicit discipulos domino ita suggestisse se, & Dimitte illam, quoniam clamauit post nos, nihil videtur aliud significare, quam post ambulantem Dominum, mulierem istam deprecatariam vocem misisse. Intelligendum est ergo, dixit se quidem Marcum, quod intrauerit vbi erat Iesus, cum eum praedixisset fuisse in domo. Sed quia Matthaeus ait: Non respondit ei verbum, dedit agnoscere, quod tacuerunt ambo, & in eo silentio egressum fuisse Iesum de domo illa, atque ita cetera contextum tur, que iam in nullo discordant. CHRYSO. Estimo autem, & discipulos ad calamitatem mulieris esse tristos: sed tamen non sunt aui dicere: Da ei hanc gratiam, sed Dimitte ea. sicut & nos cum volumus alicui persuadere, multotiens contraria dicimus. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oues, quae perierunt domus Israel. Hieronymus. Non autem hoc dicit, quin ad gentes non missus sit, sed quod primum ad Israel missus est, vt illis non recipientibus Euangelium, iusta fieret ad gentes transigratio. R. E. M. I. Tyrus & Sydon ciuitates tunc re gentium. nam Tyrus Metropolis fuerat Chananeorum, Sy-

Hom. 53.

Homil. 7. in diuer. Locos.

Cat. Aur. S. Tho. H 2 HIE.